

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 23/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av avfallsskattelagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 september 2014 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av avfallsskattelagen (RP 126/2014 rd) till finansutskottet för beredning.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Krista Sinisalo, finansministeriet

- tullöverinspektör Kimmo Lietkari, Tullstyrelsen
- skatteexpert, VH Mika Jokinen, Finlands Näringsliv rf
- verkställande direktör Markku Salo, Jätelaitosyhdistys ry
- skatteexpert Jukka Hakola, Finlands Kommunförbund
- expert Katja Moliis, Miljöindustrin och -tjänster YTP rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- miljöministeriet
- Ålands landskapsregering.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår i propositionen att avfallsskattelagen ändras.

Avfallsskatten höjs från 50 euro till 55 euro per ton avfall som förs till avstjälningsplatsen. Skatteintäkten beräknas öka med cirka fem miljoner euro på årsnivå.

Till avfallsskattelagen fogas en bestämmelse om att den skattskyldige utöver avfallsskattedeklarationen ska lämna in en rapport om icke skattepliktigt avfall som förts till en avstjälningsplats under skatteperioden. Statistikrapporten används för uppföljning och utveckling av lagens funktionalitet. Vidare föreslås i avfallsskattelagen vissa förtydliganden och ändringar av mer teknisk karaktär.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Skattehöjningen

Förslaget att höja avfallsskatten ingår bland de anpassningsåtgärder som läggs fram i planen för de offentliga finanserna 2015—2018 och som slås fast i regeringsprogrammet för statsminister Alexander Stubbs regering. Avfallsskatten föreslås stiga från 50 euro till 55 euro per ton skattepliktigt avfall som förs till avstjälningsplatsen. Skattenivån bedöms vara acceptabel i en internationell jämförelse också efter höjningen, även om den blir något högre än den är i Sverige (48 euro/ton) och Estland (25 euro/ton). Bland annat Holland har en betydligt högre skattenivå (108 euro/ton), liksom även Storbritannien (98 euro/ton).

Skattehöjningens inverkan på intäkterna har statistiskt beräknats uppgå till 5 miljoner euro om året. Det konstateras emellertid i propositionen att intäkterna kan bli mindre än så på grund av skattens styrande effekt och effektiviseringen av den övriga regleringen. De totala skatteintäkterna kommer i vilket fall som helst att sjunka från 2016, när förbudet mot deponering av organiskt avfall på avstjälningsplatser träder i kraft. Det organiska avfallet utgör nämligen den största delen av det kommunala avfallet och av det avfall som uppstår vid byggande och rivning. Enbart det kommunala avfallet utgjorde t.ex. senaste år nästan 60 procent av skattebasen för avfallsskatt, cirka 56 miljoner euro.

Utskottet anser att förslaget är motiverat. Avfallsskatten är allmänt taget en skatt av sporrande karaktär, och det huvudsakliga syftet med den är att öka avfallsåtervinningen och minska slutdeponeringen av avfall på avstjälningsplatser. Propositionen effektiviserar därmed den ekonomiska styrningen och stöder återvinningen av framför allt annat avfall än kommunalt avfall i fortsättningen.

Det framgår också av propositionen att avfallsskatten har haft en bra styreffekt. Mängden

skattepliktigt avfall på avstjälningsplatserna har minskat och skattebasen har krympt med nästan 30 procent på bara ett par år. Detta innebär också att skattebördan har lättat i motsvarande utsträckning under samma tid. Skattehöjningen ger alltså inte automatiskt upphov till extra kostnader, utan kan bidra till en effektivare resursanvändning, precis som avsett. Också av denna anledning är höjningen motiverad och godtagbar.

Det är även i övrigt skäl att väga in i bedömningen att avfallsskatten gäller enbart sådant avfall som kan återvinnas. Skatten omfattar alltså inte sådant deponiavfall som det inte finns något återvinnings- eller behandlingsalternativ för eller som ger upphov till mera olägenheter än nytta vid återvinning. Dessutom är avfall som förvaras tillfälligt och avfall som återvinns som konstruktionsmaterial skattefritt. Också annan behandling av avfall, såsom avfallsförbränning, faller utanför lagens tillämpningsområde. Det är därför bara en bråkdel av den årliga avfallsmängden som är skattepliktig, även om avfallsbeskattningen omfattar samtliga avstjälningsplatser sedan den gällande avfallslagen trädde i kraft 2011.

Statistikrapporten

Propositionens förslag om en ny statistikrapport gav upphov till olika kommentarer vid hörandet av sakkunniga i utskottet. Rapporten ansågs leda till onödig extra administration för företagen, då samma uppgifter kan ges av miljömyndigheterna. Å andra sidan påpekades betydelsen av aktuella uppgifter, bl.a. med tanke på uppföljningen av skattebasens utveckling. Statistikrapporten ska gälla sådant icke skattepliktigt avfall som förts till en avstjälningsplats.

Det avgörande är enligt utskottet att huvudmannen för avstjälningsplatsen i vilket fall som helst får in de aktuella uppgifter som sedan samlas in med hjälp av statistikrapporten. Det är enbart fråga om vid vilken tidpunkt uppgifterna överläts. Miljöministeriet samlar årligen in uppgifterna i efterhand med några månaders fördröj-

ning. Med hjälp av statistikrapporten får Tullen, som är den myndighet som ansvarar för beskattningen, in uppgifterna för varje skatteperiod, alltså fyra gånger om året. Det här underlättar översynen av skattebasen och utvecklandet av avfallsskatten, vilket varit avsikten med lagändringen. Målet att följa upp och utveckla beskattningen ingår i det nuvarande regeringsprogrammet och ingick dessförinnan i regeringsprogrammet för statsminister Katainens regering.

Det är alltså fråga om rapportering av befintliga uppgifter. Det extra arbete som ändringen ger upphov till är dessutom inte så omfattande tack vare att uppgifterna kan ges in elektroniskt över internet. De administrativa kostnaderna torde därför bli små i förhållande till den eftersträövade nyttan. Av dessa orsaker tillstyrker utskottet propositionen. Utskottet framhåller emellertid behovet av att vidareutveckla insamlingen av uppgifter och informationsutbytet mellan olika myndigheter för att uppgifter som den skattskyldige redan lämnat ska stå till alla de myndigheters förfogande som behöver dem.

Skattebasen

Propositionen gäller enbart skattens nivå. Skattebasen ändras följaktligen inte och inte heller tar propositionen ställning till frågor som gäller skattebasen i allmänhet.

Vid utfrågningen av sakkunniga uttrycktes trots det vissa farhågor för att skattebasen för avfallsskatt ska utvidgas till att omfatta också annat avfall än det som förs till avstjälningsplatser, exempelvis till användningen av avfall i energiproduktionen. Uppfattningen grundar sig på tankar som framlagts under beredningen av propositionen.

För tydlighets skull konstaterar utskottet att det inte finns några sådana avsikter. Enligt finansministeriet gällde diskussionen en utvidgning av skattebasen till sådant avfall på avstjälningsplatserna som inte i nuläget omfattas av av-

fallsskatt. Enligt utskottet ingår en sådan utvärdering i den allmänna uppföljningen av avfallslagen och kräver inte något mera vittgående ställningstagande i detta skede.

Tillsynen

I samband med behandlingen av ärendet har det också framgått att områden avskilda från de egentliga avstjälningsplatserna och avsedda för tillfällig förvaring av avfall inte övervakas tillräckligt. De här områdena anses inte som avstjälningsplatser och det avfall som deponeras där är därför inte heller skattepliktigt. Skattefriheten upphör emellertid efter tidsfristens utgång, men om förvaringen fortsätter behöver det inte göras någon särskild anmälan.

Att mellanlagringen av avfall är skattefri grundar sig på att avfallet kommer att återvinnas innan lagringstiden gått ut. Om så inte är fallet och förvaringen fortsätter längre än tre år, kan det leda till störningar i konkurrensen mellan aktörerna i branschen. En behörig tillsyn är därför nödvändig.

Tillsynen åligger miljömyndigheten. Eftersom frågan sammanhänger inte bara med konkurrensstörningar utan också med miljö- och skatteintressen, uppmanar utskottet finansministeriet och miljöministeriet att sinsemellan reda ut vilka eventuella ytterligare åtgärder som krävs.

De övriga ändringsförslagen

Utskottet har inget att invända mot förslagen till den del de gäller tekniska ändringar i skatteförfarandet som förbättrar de skattskyldigas ställning.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

FiUB 23/2014 rd — RP 126/2014 rd

Helsingfors den 11 november 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kimmo Sasi /saml
medl. Pertti Hemmilä /saml
Jouko Jääskeläinen /kd
Timo Kalli /cent
Sampsa Kataja /saml
Anneli Kiljunen /sd
Esko Kiviranta /cent
Mika Lintilä /cent
Mats Nylund /sv
Heli Paasio /sd
Kari Rajamäki /sd

Markku Rossi /cent
Matti Saarinen /sd
Sari Sarkomaa /saml
Kauko Tuupainen /saf
Ville Vähämäki /saf
ers. Risto Kalliorinne /vänst
Johanna Karimäki /gröna
Janne Sankelo /saml
Harry Wallin /sd
Juha Väättäinen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Maarit Pekkanen.